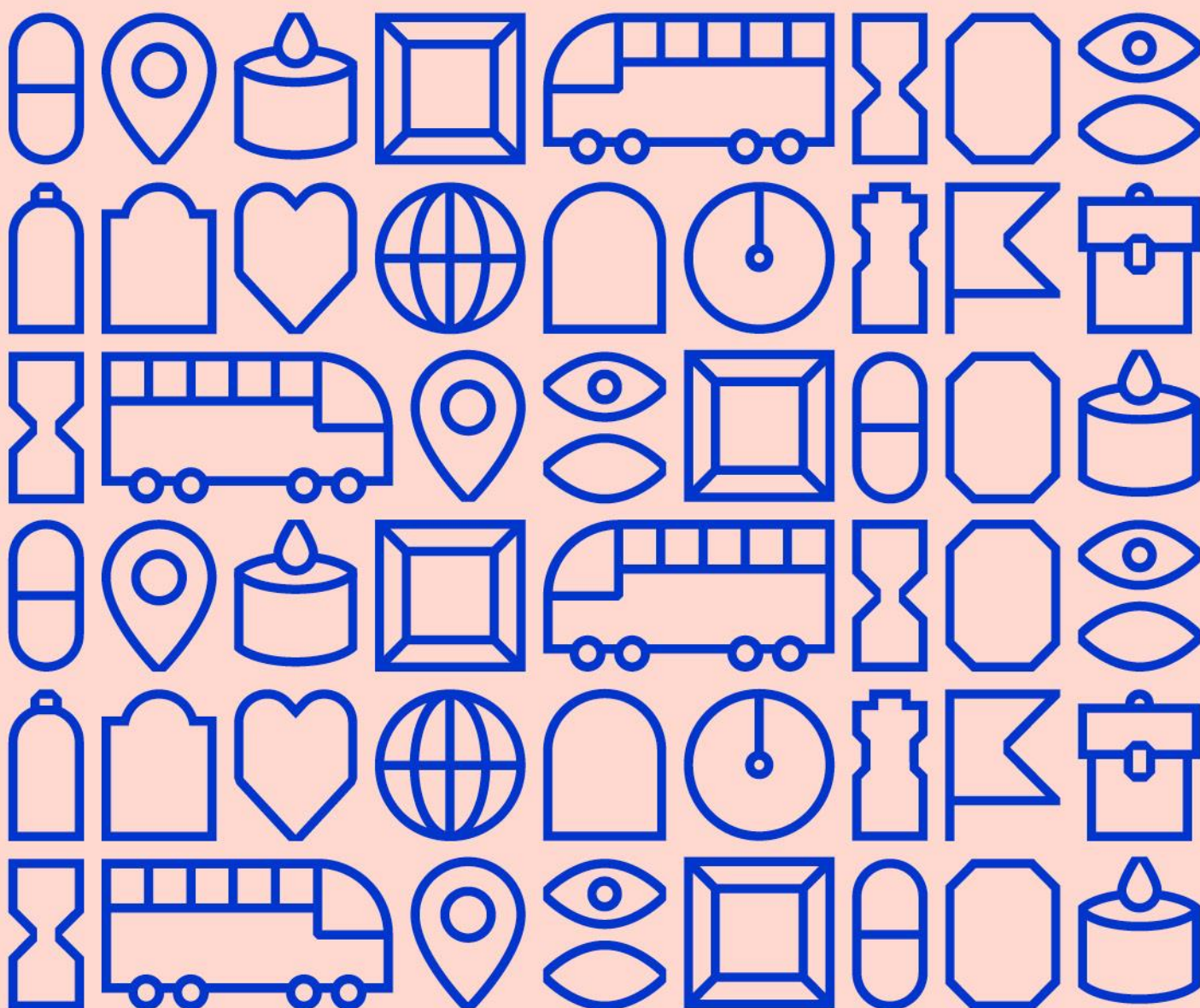

BUDAPEST VIII. KERÜLET, LUDOVIKA AKADÉMIA

19–20. SZÁZAD

Nemzeti Emlékezetpedagógiai
Program

Budapest VIII. kerület, Ludovika Akadémia

19–20. század

„Jöjj el, lásd meg, éld át!”

BUDAPEST, 2024

Tartalom

1. Bevezető.....	3
2. Előkészítő óravázlat.....	5
3. Helyszíni feladatok	14
a. Nyomkeresés	14
b. Képes krónika.....	16
c. Helyszíni kvíz / Tudáspróba	16
d. Drámapedagógia	19
4. Tanórai utófeldolgozás	20
5. Forrásjegyzék.....	21
6. Melléklet.....	22
Helyszíni feladatok	23
Nyomkeresés	23
Képes krónika	26
Helyszíni kvíz / Tudáspróba.....	30
Drámapedagógia	33
Tanórai utófeldolgozás.....	41

1. Bevezető

Mit kell tudni a programról?

A Nemzeti Emlékezetpedagógiai Program (NEP) azért jött létre, hogy lehetőséget nyújtson a köznevelésben tanuló diákok számára Magyarország nemzeti és történelmi emlékhelyeinek megismerésére. Az egyes emlékhelyekre kidolgozott programok során a részt vevő osztályok előbb tanórai keretek között felkészülnek az adott emlékhely történetéből, majd egynapos látogatást tesznek az emlékhelyre. A látogatás során – a program részeként kidolgozott – helyben elvégezhető feladatok megoldásával (pl. nyomkeresés, képes krónika stb.), élményt adó módon ismerik meg az adott emlékhely jelentőségét. A kirándulás után ismét tanórai keretek között tudják elkészített projektfeladataikat bemutatni, illetve az emlékhely témájában készített, érettségi típusú feladatok megoldásával megszerzett tudásuk is ellenőrizhető. Az egyes emlékhelyekhez készített programcsomagok jól illeszkednek az iskolai tantervi követelményekhez, így kiválóan alkalmasak a törzsanyag kiegészítésére, elmélyítésére, mélységelvű témafeldolgozásra.

A program részei, lebonyolítása

1. **Előzetes felkészülés (1-2 tanóra):** A NEP oldaláról letölthetők az előzetes felkészülés anyagai: a felkészítő óra óraterve, valamint a hozzá mellékelte ppt. Ezt a történelemtanár kollégák maguk tudják megtartani tanórai keretek között. A Ludovika Akadémiához készült óravázlat nagyon bőséges. Ez azért van, mert a Ludovika létrejöttének és működésének megértéséhez sok olyan hadtörténelmi ismeretre van szükség, amivel történelemtanárként nem foglalkozunk a mindennapok során. A tanár szabadon megválaszthatja, hogy végigtanítja-e a megadott anyagot, amely kb. 2 tanórát kíván, vagy a tananyag egyes részeit helyezi fókuszba, pl. növendékélet a Ludovikán, a Ludovika létrejötte, vagy a Ludovika és a magyar történelmi események kapcsolódási pontjai.

Miután a diákok feldolgozták a szakmai-tartalmi kérdéseket, érdemes a helyszínen elvégzendő feladatokat is átbeszélni velük, valamint megalakítani a leendő csoportokat.

A gyerekeknek és a tanárnak is érdemes előzetesen letölteni a Ludovika Akadémia Múzeum applikációt, mely a kiállítási anyaghoz és a parkhoz is tartalmaz értékes képanyagot és szöveges magyarázatokat. A diákok ezt kiválóan tudják majd használni a helyszíni feladatoknál. Ha valakinek nem sikerül ezt letöltenie, a kiállítás elején is megteheti a kihelyezett QR-kód beolvasásával.

2. **Látogatás az emlékhelyen (1 napos kirándulás):** A látogatás előtt előre egyeztetni kell az intézménnyel (ludovikamuzeum@uni-nke.hu). Ők is ismerik a programot és a helyszíni feladatokat, és ők tudják teljessé tenni az élményt. A helyszíni feladatok úgy oldhatók meg teljes körűen, ha szakmai vezetést kérnek a Ludovika Múzeumhoz, mely előtt vagy után a Ludovika főépületét is be tudják járni a vezetővel. A vezetővel érdemes egyeztetni arról, hogy az előkészítő órán hol voltak a hangsúlyok, mire érdemes ráerősíteni a vezetés során, vagy melyik anyagrész maradt ki az órán, amit jó lenne a vezetés során elmondani a feladatok sikeres teljesítése céljából.

A vezetésen egyszerre a fél osztály tud részt venni, ezért a megérkezés után két részre kell osztani az osztályt úgy, hogy az egy csapatban dolgozók együtt maradjanak. Míg az osztály egyik fele a 45–60 perces vezetésen van, a másik fele a parkot járja be önállóan, aztán cserélnek. Az első 2 feladatot ebben az időben tudják elvégezni, hiszen ezekben vannak beltéri,

vezetett és kültéri, szabadon bejárható pontok is. **Az első feladat a „nyomkeresés”** melynek során a diákok csoportosan, a program részeként megadott térképvázlat és a hozzá tartozó feladványok segítségével kutatják végig az emlékhelyet. **Második feladatként** célszerű a **„képes krónikát”** elkészíteni (párhuzamosan a nyomkereséssel) – ennek során a csoportokba szerveződött diákok az emlékhelyről a nekik kiosztott témában készítenek egy-egy kis videót némi magyarázattal. Később ezt egységes videóvá szerkesztik, melyet majd a látogatást követő tanórán tudnak bemutatni. Ezek után következhet a **„tudáspróba”**, mely egy klasszikus tesztes kvízsor. Ennek megoldása jól összegzi, illetve ismétli át az emlékhely fontos tudnivalóit. Az igazán lelkes csoportok negyedik részként **drámapedagógiai feladatot** is megoldhatnak, mely szintén azt a célt szolgálja, hogy minél inkább átélhető legyen az emlékhely története – a feladatot akár már a felkészítő órán ki lehet osztani, hogy minél jobban föl tudjanak rá készülni a csoportok. A program nagyjából 3,5-4 óra alatt teljesíthető, de természetesen egyes részei elhagyhatók.

3. **Utólagos feldolgozás (1-2 tanóra):** A látogatást követő történelemórán az egyes csapatok be tudják mutatni a helyszínen fölvevett videóikból összevágott „képes krónikákat”, melyeket a tanárkollégák és az osztálytársak is értékelhetnek. Ezek után pedig immár tantermi keretek között lehet megoldani az emlékhellyel kapcsolatos ismereteket és kompetenciákat elváró érettségi típusú feladatokat, mintegy a program zárásaként.

Néhány információ a Ludovika Akadémia programcsomagjáról

- A program a beltéri helyszínek (Ludovika Akadémia főépülete, Ludovika Múzeum) vezetett látogatásával lesz teljes. Ezek látogatásához fel kell venni a kapcsolatot a Ludovika történeti kiállításának munkatársaival a ludovikamuzeum@uni-nke.hu címen.
- A megadott programcsomag leginkább **11. évfolyam végén, vagy esetleg 12. évfolyamosoknak ajánlott**, hiszen kapcsolódik a reformkorhoz, az 1848/49-es forradalomhoz és szabadságharchoz, a kiegyezéshez, dualizmushoz, a világháborúkhöz és a Tanácsköztársasághoz is.

2. Előkészítő óravázlat

Nemzeti/történelmi emlékhely neve: Ludovika Akadémia

Ajánlott korosztály és történelmi korszak: 11. évfolyam vége vagy 12. évfolyam; 19-20. századi magyar történelem (a reformkortól a második világháború végéig)

Ajánlott időtartam: előkészítés: 1–2 tanóra; feladatok a helyszínen: 3–5 óra; lezárás: 1 tanóra

Munkamódszer és segédanyag: tanári előadás ppt-prezentációval; tanári ismétlő kérdések; helyszíni csoportos és egyéni feladatok; egyéni ellenőrző feladatok

Előkészítő óra / órák

Tananyagvázlat	Tanári kérdések	Prezentáció
Ludovika Akadémia <ul style="list-style-type: none">Három generáció küzdelme a magyar tisztképzés létrejöttéért		1. dia
Bevezetés: királyi felségjogok <ul style="list-style-type: none">A királyi felségjogok azok a jogok, amelyekben az állam (monarchiában a király) legfőbb hatalma és méltósága nyilvánul meg. Magyarországon az országot nemcsak a király, hanem a 14. századtól elsődlegesen a Szent Korona fejezi ki. A Koronát megillető néhány jellemző királyi felségjog:<ul style="list-style-type: none">az adóztatás (regálék)a pénzverés jogalegfőbb bíróként ítélkezés és kegyelmezés (pl. amnesztia)legfőbb hadúrként a haderő irányításaA felségjogok tartalmukban és végrehajtásukban folyamatos változásban vannak a rendi fejlődés megindulása óta, melynek legfontosabb dokumentumai:<ul style="list-style-type: none">AranybullaTripartitum	Mit jelent a rendi fejlődés? A rendi fejlődés a király jogköreit bővíti vagy szűkíti? Soroljatok fel olyan magyar történelmi eseményeket, melyeknél a magyar uralkodó személyesen vonult fel királysága hadereje élén az ország védelmében!	2-3. dia
A reguláris hadsereg megszervezése és jellemzői <ul style="list-style-type: none">A Habsburg reguláris hadsereg csíráinak kialakulása a 17. század folyamán megy végbe<ul style="list-style-type: none">30 éves háború után az első állandó ezredek felállításaA folyamat jelentős szereplője: Raimondo Montecuccoli	Milyen típusú hadseregek léteztek a reguláris haderő megjelenése előtt?	4-5. dia

Tananyagvázlat	Tanári kérdések	Prezentáció
<ul style="list-style-type: none">○ A szentgotthárdi győzelem (1664) révén megnövekedett tekintélyét kihasználva hadügyi reformokat visz keresztül.○ DE a birodalmi reguláris hadsereg és annak szervezete több évszázados folyamat eredményeként alakul ki.• Jellemzői<ul style="list-style-type: none">○ állandó hadsereg○ toborzás mellett sorozási rendszer kialakítása○ folyamatos kiképzés○ bonyolult hadmozdulatok végrehajtásának képessége○ egyenruha és szabványosított fegyverzet○ jelentősen nő a tűzfegyverek szerepe, a szuronyos puská a gyalogság meghatározó fegyverévé válik○ elméleti alapokra épülő akadémiai tisztképzés	<p>Miért előnyös a reguláris hadsereg a többivel szemben?</p>	
<p>A magyar haderő a Birodalomban a 18. században</p> <ul style="list-style-type: none">• A török korban a magyar haderő rendi jellegű maradt<ul style="list-style-type: none">○ Jogi kiváltságokkal rendelkező csoportok katonáskodtak: nemesség, „vitézlő rend”, pl. hajdúk.• A magyar rendek igyekeztek a haderőt rendi intézményként fenntartani, ezzel is próbálva biztosítani az ország szuverenitását, jogi különállását a Birodalomtól.• A Habsburg uralkodó nem támogatta az önálló magyar haderő felállítását.<ul style="list-style-type: none">○ A rendi ellenállás eszközeként tartja, lásd: Rákóczi-szabadságharc○ Egységes, ütőképés birodalmi haderő felállításnak igénye	<p>Milyen alapon ragaszkodtak a magyar rendek az önálló magyar haderőhöz?</p> <p>Milyen módon veszélyezteteti a rendek helyzetét és kiváltságait az összbirodalmi reguláris hadsereg megszervezése?</p>	<p>6-7. dia</p>
<p>A kompromisszum: Pragmatica Sanctio (1723)</p> <ul style="list-style-type: none">• A Birodalom feloszthatatlan és elválaszthatatlan (‘indivisibiliter ac inseparabiliter’).• Az örökös tartományok és Magyarország kölcsönös védelmi kötelezettsége egymással szemben.• A hadügyi kérdéseket továbbra is királyi felségjognak ismerik el a rendek.<ul style="list-style-type: none">○ DE az országgyűlés a sorozás (újoncozás) és adómegajánlás által befolyással bír a hadügyi kérdésekre.	<p>Hogyan kapcsolódik a Pragmatica Sanctio a trónöröklés kérdéséhez?</p> <p>Az adott korszakban mely fenyegető veszély miatt ragaszkodtak a magyar rendek a „kölcsönös</p>	<p>8-9. dia</p>

Tananyagvázlat	Tanári kérdések	Prezen- táció
<ul style="list-style-type: none">• A rendszer a korszak háborúiban sikeresen vizsgázik.<ul style="list-style-type: none">○ osztrák örökösödési háború (1740–1748)○ hétéves háború (1756–1763)	védelmi kötelezettséghez”? Mi a magyar haderő szerepe az osztrák örökösödési és a hétéves háborúban?	
Tisztképzés a Habsburg Birodalomban <ul style="list-style-type: none">• Szervezett tisztképzés a 18. századtól a Birodalomban<ul style="list-style-type: none">○ 1717: Hadmérnöki Akadémia○ 1751: Theresianum Katonai Akadémia• A magyar nemesség bekapcsolódása a birodalmi közéletbe és tisztképzésbe:<ul style="list-style-type: none">○ A bécsi Theresianum (Collegium Theresianum, majd Theresianische Akademie, 1746/1749): polgári tanintézmény, amely elsősorban közszolgálati feladatok ellátására készít fel, tanulási lehetőséget biztosítva az örökös tartományok és a Magyar Királyság nemesi ifjai számára.○ Magyar nemesi testőrség létrehozása (1760): vármegyénként 2-2 nemes ifjú 5 éves tiszti képzése és szolgálata a testőrségben: az udvari élet, kifinomult etikett és a német nyelv elsajátításának lehetősége az európai eszmei áramlatoktól lényegében elzárt magyar nemesség számára.	Mely kormányzati rendszer megvalósítására törekedett Mária Terézia és II. József? Politikai céljaikat hogyan szolgálja a hadsereg átszervezése? Mi lett a következménye a magyar nemesi testőrség felállításának magyar kultúrtörténeti szempontból?	10-11. dia
A Ludovika megalapításának történelmi háttere <ul style="list-style-type: none">• Napóleoni háborúk (1805–1815)<ul style="list-style-type: none">○ növekvő igény a képzett katonatisztekre• Nemzeti ébredés<ul style="list-style-type: none">○ II. József halála után növekvő magyar igény a magyarországi tisztképzés beindítására	Hogyan segítette elő II. József politikája a magyar nemzeti ébredés megindulását? A napóleoni háborúk időszakában ki volt a magyar uralkodó? Milyen volt a magyar uralkodó és a rendek viszonya? Miért neuralgikus pont a hadsereg	12-13- 14. dia

Tananyagvázlat	Tanári kérdések	Prezen- táció
	vezényleti nyelve a nemzeti ébredés időszakában?	
<p>A Ludovika megalapítása</p> <ul style="list-style-type: none">• 1808• Kontextus: napóleoni háborúk<ul style="list-style-type: none">○ A Habsburg Birodalom és a Francia Császárság között épp béke van, de küszöbön áll egy újabb összecsapás.○ Habsburg-Estei Mária Ludovika császárné, magyar királyné I. Ferenc császár 3. felesége Napóleon iránti engesztelhetetlen gyűlöletéről ismert, támogatja a Napóleonnal való megegyezést elutasító politikai köröket.○ Napóleon elfoglalta szülőházáját, a Modenai Hercegséget Itáliában.• A királyné a magyar országgyűléstől kapott koronázási ajándékából tett felajánlást a magyar katonatisztképző akadémia megalapítására. A felajánláshoz sokan csatlakoztak a magyar arisztokrácia és a nagypolgárság köréből.• A háború alatt a szervezőmunka elakad.• A háború után az Udvar számára a kérdés praktikus szempontból sokat veszít jelentőségéből, sőt politikai veszélyeket is hordoz.		
<p>Az akadémiai épület megépíttetése</p> <ul style="list-style-type: none">• A reformkorban felgyorsul a nemzeti ébredés kibontakozása, és éledezik a reformtábor.<ul style="list-style-type: none">○ A nemzeti-liberális érzelmű főnemesség és nagypolgárság jelentős pénzügyi felajánlásokkal felkarolta azokat az ügyeket, melyek a Birodalmon belül szavalták Magyarország jogi különállását, valamint a magyar kultúra fejlődését. A köznemesség kisebb összegű felajánlásokkal és az országgyűlésben a törvényi keretek megteremtésével járult hozzá a folyamathoz. Lásd: az MTA megszervezése (1825–1830), Pesti Magyar Színház felállítása (1837–1840), Kisfaludy Társaság létrehozása (1836).• Ebbe a folyamatba illeszkedik a Ludovika ügye is.		

Tananyagvázlat	Tanári kérdések	Prezentáció
<ul style="list-style-type: none">• Pollack Mihály tervei szerint megépül az épületegyüttes: 1830–1836<ul style="list-style-type: none">○ József nádor (a legmagyarabb Habsburg) támogatta a tervet, ő is rakta le az alapkövet.○ Mivel az 1832–1836-os országgyűlés alsótáblája, majd az 1839–1840-es országgyűléstől a felsőtábla is ragaszkodott a magyar oktatási nyelvhez, a német nyelvű képzéshez ragaszkodó kormányzat nem méltatta válasza az Akadémia alapításával kapcsolatos feliratokat és kérvényeket.○ Az épület elkészülte után sokáig üresen állt, majd hadikórházként üzemelt.○ Az 1838-as nagy pesti árvíz idején ide szállították át a Nemzeti Múzeum gyűjteményét, és itt kerültek ideiglenes elszállásolásra az árvízkárosultak.		
<p>A képzés első beindulása</p> <ul style="list-style-type: none">• a forradalom hatására az első népképviseleti országgyűlés 1848 júliusában vette elő a magyar tisztképzés ügyét, és Mészáros Lázár hadügyminiszter kabinetje kidolgozta a magyar katonai tisztképzés tervezetét.• Decemberre az országgyűlés elfogadta a beterjesztett törvényjavaslatot, így 1849. január 7-én megkezdte működését a Magyar Hadi Főtanoda az eddigre már Windischgrätz által megszállt fővárosban.• A császári katonaságnak napokig nem volt tudomása az akkori városszéli épületben folyó oktatásról.• Végül 1849. január 17-én szétkergették a növendékeket.	<p>Hogyan viszonyult a birodalmi kormányzat és a dinasztia a magyar nemzeti őrsereg felállításának igényéhez?</p> <p>A 12 pont és a Batthyány-kormány összetétele mennyiben sértette a magyar király Pragmatica Sanctión alapuló felségjogait (a Habsburg álláspont szerint)?</p>	15-16-17. dia
<p>A Ludovika hosszú távú működésének kezdetei</p> <ul style="list-style-type: none">• A szabadságharcot követő megtorlások, majd a neoabszolútizmus és provizórium időszakában szóba se jöhetett a magyarországi katonatisztképzés megszervezése.• A politikai háttérfeltételek a kiegyezéssel kezdtek körvonalazódni.	<p>Miért tekinthetjük reális kompromisszumként a kiegyezést?</p> <p>Hogyan jelenik meg a duális államszervezet a hadsereg szervezetében és jelképeiben?</p>	18-19-20-21. dia

Tananyagvázlat	Tanári kérdések	Prezentáció
<ul style="list-style-type: none">○ Az Osztrák-Magyar Monarchia közös ügyei közös minisztériumok irányítása alatt: külügy, hadügy, valamint ezek finanszírozását jelentő pénzügy.○ Békeidőben a birodalmi haderő három részre tagolódik: 1. császári és királyi hadsereg (K.u.K.), az ún. közös hadsereg (az 1880-as évekig császári-királyi hadsereg néven). 2. osztrák Landwehr. 3. magyar Honvédség (magyar vezényleti nyelv, magyar tisztek irányítása alatt).○ Az uralkodó legfőbb hadúri szerepe nem sérül, háború esetén a Monarchia teljes hadereje egységes irányítás alá kerül.• Elhárult az elvi akadálya egy magyar nyelvű, de a birodalmi hadsereg egységét nem fenyegető magyar nyelvű tisztképzésnek.• A tisztképzés eleinte tanfolyamjelleggel történik elsősorban a Honvédség számára.• Az intézmény 1883-tól a birodalmi hadapródképző intézetekkel egyenrangú, középfokú iskola, azaz hadapródiskola.<ul style="list-style-type: none">○ A kezdeti lépések nehézkesek, mert nincs magyar nyelvű hadtudományi szakirodalom, ezért a Ludovika tanárai ezek megírásával vagy németről fordításával párhuzamosan oktatnak.• A létszám növekedésével, a működés folyamatosságának biztosításával és az oktatási színvonal folyamatos emelkedésével a Ludovikát az uralkodó 1897-ben egyenjogúsította a bécsújhelyi Mária Terézia Akadémiával (Theresianum), így a Birodalom legmagasabb szintű katonatisztképző intézményeinek egyikévé vált.<ul style="list-style-type: none">○ 1901-ben Ferenc József személyes látogatást is tett az Akadémián, szimbolikusan is megerősítve annak státuszát.	<p>Hogyan biztosították az ún. közös hadsereg finanszírozását?</p> <p>Hogyan biztosították a Honvédség, illetve a Landwehr finanszírozását?</p>	
<p>A katonatiszti képzés és azon túl</p> <ul style="list-style-type: none">• Az akadémikusok képzése elméleti és gyakorlati szakaszra oszlott, összesen 3 éves időtartamban.• Az elméleti harcászati képzés mellett nagy hangsúlyt fektettek a nyelvek oktatására: német, horvát és francia nyelvet tanultak a növendékek.	<p>Hogyan küszöbölték ki az összbirodalmi hadseregben a különböző képzési és vezényleti nyelvekből</p>	<p>22-23-24-25-26. dia</p>

Tananyagvázlat	Tanári kérdések	Prezen- táció
<ul style="list-style-type: none">• A gyakorlatokra békeidőben nyári táborokban, a világháborúk alatt rövidebb képzési idő mellett a front mögött csapattiszti szolgálatban került sor.• A tananyag részét képezte a torna, a vívás és a lovaglás, de sok egyéb sportágat is űzhettek az Akadémián.• Fontos cél volt, hogy a végzett tisztek a társadalom mintaadó rétegének tagjai legyenek, ezért a kifinomult társasági élet szabályaival is megismertették az akadémikusokat.<ul style="list-style-type: none">○ Gyakran rendeztek bálakat, hangversenyeket és hagyományőrző bemutatókat, melyekre prominens közéleti és társasági személyiségeket is meghívtak.○ A növendékek szabadidejükben az úri-(nagy)polgári unaloműző szenvedélyeknek hódolhattak: karambol, kártya, sakk.	<p>fakadó bábeli állapotokat?</p> <p>A fizikális felkészülés mellett mi indokolta a tananyagba beépített sportágakat?</p> <p>Mire utal, hogy a fontosabb ludovikás eseményekre közéleti személyiségeket (és esetenként családjakat) is meghívtak?</p>	
<p>A Ludovika az első világháború alatt</p> <ul style="list-style-type: none">• A világháborús készülődés és a Nagy Háború számos változást kényszerített ki az Akadémiából.<ul style="list-style-type: none">○ Bevezették a tüzértiszti képzést.○ A képzési idő lerövidült, gyakorlatibb jellegűvé vált.○ A tiszti tanárok helyét reaktivált vagy sebesült tisztek vették át.○ Az akadémikusok megismerkedtek a modern háború új fegyvereivel.		
<p>A Ludovika és a Tanácsköztársaság</p> <ul style="list-style-type: none">• A Magyarországi Tanácsköztársaság (majd Magyarországi Szocialista Szövetséges Tanácsköztársaság) vezetői nem bíztak a ludovikásokban (annak ellenére, hogy a volt ludovikás tisztikar zöme – pl. Stromfeld Aurél, a Vörös Hadsereg vezérkari főnöke – támogatta a román és csehszlovák antanterőkkel szembeni területvédelmi háborút), ezért 1919. április 12-én a hadügyi népbiztos feloszlatta az Akadémiát.• Az intézkedés végrehajtására nem volt lehetősége; az intézmény hivatalos neve Vörös Parancsnokképző Tanfolyam lett, de a kortársak, tanárok, akadémikusok továbbra is Ludovikaként emlegették.	<p>Mi lehetett az alapvető oka a ludovikás tisztek és a Tanácsköztársaság vezetői közötti bizalmatlanságnak?</p> <p>Miért fordult szembe a Clemenceau-jegyzék elfogadásakor a hadsereg tisztjeinek jelentős része Kun Béláékkal?</p>	27-28. dia

Tananyagvázlat	Tanári kérdések	Prezentáció
<ul style="list-style-type: none">• A magyar Vörös Hadsereg északi hadjárata a csehszlovák erők ellen bár sikeres volt, június közepére kifulladás, a Tanácsköztársaság vezetői a Clemenceau-jegyzékben foglalt ígérek hatására (a Tanácsköztársaság vezetőinek meghívása a béketárgyalásokra, és ezzel nemzetközi elismertség, valamint a román erők visszavonulása a Tiszántúlról) megkezdték a visszafoglalt területek kiürítését.• Június 24-én kitört a ludovikások felkelése, a dunai flottilla egységeivel együttműködve Lemberkovics Jenő százados vezetésével a kadétkok és parancsnokaik elfoglalták a József-telefonközpontot a fővárosban.<ul style="list-style-type: none">○ Az akció elszigetelt maradt, ezért a ludovikások visszavonultak az Akadémia épületébe és elbarikádozták magukat.○ A vörös egységek többórás ostrom után vették be az épületet.○ A felkelésben résztvevők felelősségre vonása részben nemzetközi nyomásra (a Budapesten az antantot képviselő Guido Romanelli határozott fellépése miatt) lényegében elmaradt (senkit nem végeztek ki, a részt vevő kadétkokat „internálásban eltöltendő nevelési munkára” ítélték).	Miért követelte meg az önmérsékletet a Tanácsköztársaság vezetőitől az antantmisszió a ludovikások felkelés után?	
<p>A Tanácsköztársaság bukása után</p> <ul style="list-style-type: none">• Gyorsan újraszervezték az Akadémiát, az ott folyó munkát.• 1919. november 16-a, Horthy és a Nemzeti Hadsereg budapesti bevonulása után az Akadémia működését Horthy kiemelt figyelemmel kísérte.• 1920 szeptemberében újraindult az oktatás.	Mi volt Horthy Miklós foglalkozása? Milyen szerepet szánhatott ellenforradalmi rendszerében Horthy a ludovikásoknak?	29-30. dia
<p>A két világháború között</p> <ul style="list-style-type: none">• A Ludovika hallgatói és tanárai meghatározó szerepet töltek be a Magyar Királyi Honvédség vezetésében, és volt, aki a közéletben is.<ul style="list-style-type: none">○ Lakatos Géza, magy. kir. honvéd vezérezredes, 1944 augusztusa és októbere között a kiugrást előkészítő magyar miniszterelnök a Ludovika 1910-ben végzett évfolyamának hallgatója volt.		31. dia

Tananyagvázlat	Tanári kérdések	Prezen- táció
<ul style="list-style-type: none">○ Szombathelyi Ferenc, a második világháborúban a Honvéd Vezérkar főnöke, 1936–1938 között a Ludovika parancsnoki tisztségét töltötte be.○ Jány Gusztáv, a második világháborúban a 2. magyar hadsereg parancsnoka a Ludovikán végzett hallgató, a két világháború között az Akadémia tanára, majd vezetője volt 1931–1936 között.		
<p>A második világháború</p> <ul style="list-style-type: none">• A második világháború alatt az akadémia (egyre rövidebb képzési idővel) folyamatosan működött, az itt képzett tisztek fontos szerepet játszottak a világháború harcaiban.• Az utolsó tiszttavatásra 1944 novemberében került sor.• A közben Németországba települt Akadémia 1945. április 25-én fejezte be működését.	Mi kényszeríthette ki a Ludovika költözését nyugati irányba?	
<p>A második világháború után</p> <ul style="list-style-type: none">• A Ludovika épületegyüttese rövid ideig a Magyar Honvédség tisztképző intézeteként funkcionált, majd többek között egy filmszínház és az ELTE használta.• Egy 1994-ben született kormányhatározat alapján ide költözött a Magyar Természettudományi Múzeum kiállítása és gyűjteményei.• 2012-ben egy újabb kormányhatározat döntött az épületegyüttes eredeti funkciójának visszaállításáról. Az épületegyüttesben kapott helyet a Nemzeti Közszolgálati Egyetem, mely az alábbi intézmények összeolvadásával alakult meg:<ul style="list-style-type: none">○ Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem○ Rendőrtiszti Főiskola○ Budapesti Corvinus Egyetem Közigazgatás-tudományi Kara○ hozzájuk csatlakozott később az Eötvös József Főiskola Vízépítési és Vízgazdálkodási Intézete, valamint a Vízellátási és Környezetmérnöki Intézete• A korábban az épületegyüttesben működő intézményeket részben vagy egészben kiköltöztették:<ul style="list-style-type: none">○ Magyar Természettudományi Múzeum○ Raoul Wallenberg Szakközépiskola és Szakiskola		

3. Helyszíni feladatok

a. Nyomkeresés

A diákok 3-6 fős csoportokban megkeresik a térképen bejelölt helyszíneket, és egy táblázatban párosítják a megfelelő leírásokkal.

Előkészület: A csoportokat érdemes előre beosztani, a csoporttagok azután a többi feladatot is együtt végzik el. A gyerekekkel töltsük le előre a Ludovika Akadémia Múzeum applikációt az okostelefonjukra! Ha ez nem sikerült, a kiállítás bejáratánál is meg tudják tenni a QR-kód segítségével.

Segédanyag: térkép és kitöltendő táblázat (a tanár számára megoldások is).

A helyszínen: A csoportok a kültéri helyszíneken önállóan mozognak, a Főépületben és a Ludovika Múzeumban pedig vezetéssel vesznek részt. Mivel a vezetéssel egyszerre 15-20 főt tudnak fogadni, az osztályt 2 részre kell osztani: az csapatok fele 45-60 percet tölt a beltéri helyszíneken, míg a többiek a kültéri helyszíneken dolgoznak, aztán cserélnek. Így a múzeumlátogatás és a nyomkeresés 1,5-2 órát vesz igénybe.

Ellenőrzés: A megoldások segítségével helyben és szóban a legérdekesebb, de időhiány esetén a táblázatokat beszédre írásban is lehet.

A tanulói feladatlapot és a térképet ld. a Mellékletben.

Nyomkeresés – Megoldások

Leírás	Szobor, műemlék vagy építmény neve	Sorszám a térképen
A bronz nőalak egy 3-4. századi hölgy mása, akit többek közt a tűzerek védőszentjeként ismerünk.	Szent Borbála szobra	13.
Az épület a tisztképzés fontos helyszíne volt, ahol kardforgatásra tanították az akadémikusokat.	Vívóterem	14.
A szarkofág alatt ülő Hungária karjában elesett katonát tartva emlékeztet minket az első és második világháború katonahőseire.	Névtelen hősök emlékműve	2.
A gróf nem véletlenül kapott háromszoros nagyítású mellszobrot: az alapítók közt tisztelik, mivel a magánvagyonából létrehozott alapítványnak hála a hallgatók egy része ingyen tanulhatott a Ludovika Akadémián.	Buttler János mellszobra	10.
Az emlékmű a Ludovika Akadémia három alapítója előtt tiszteleg, akik közül kiemelkedik a királyné alakja, akiről az intézmény a nevét kapta.	Mária Ludovika szoborcsoport	7.

Leírás	Szobor, műemlék vagy építmény neve	Sorszáma a térképen
Az épület a közelmúltban még gimnáziumként funkcionált, ma pedig itt látható a Ludovika Múzeum.	Ludovika Szárnyépület	15.
Lépcsők ölelésében található a vízmérnök mellszobra, akit a Nemzeti Közszerológati Egyetem Vízudományi Karának hallgatói nagy becsben tartanak (társasága is van: a többiek is az egyetem egy-egy képzési területének példaképei, atyjai).	Kvassay Jenő mellszobra	4.
A Ludovika Akadémia kápolnája lovagkirályunk nevét viseli, ezért is ábrázolja őt a bal oldali színes ólomüvegablak.	Szent László-kápolna	5.
A horvát író szobra azért került ide, mert 1911 és 1913 között a Ludovikán tanult.	Miroslav Krleža szobra	1.
A 19. századi államférfi szobra 1952 és 2014 között nem itt, hanem az Országház előtt mutatott a távolba allegorikus mellékalakjai kíséretében.	Kossuth-szoborcsoport	8.
A karddal díszített emlékmű a ludovikások Tanácsköz-társaság elleni felkelésének állít emléket.	Ellenforradalmi emlékoszlop / Emlékoszlop a Ludovika Akadémiának a nemzeti eszméért vívott dicső küzdelme emlékére	6.
A park díszé sokáig csak a pestiek kikapcsolódását szolgálta (télen még korcsolyapályaként is használták), de később fontos szerepe volt a katonai műszaki képzésben: itt gyakorolták a hídverést.	Csónakázótó / Orczy-tó	9.
Az akadémián végzetek saját pénzükön állították a honfoglalót és az oroszánt a tó fölötti mesterséges dombra, hogy így emlékezzenek meg a világháborúkban elesett bajtársaikról.	Hősi emlékmű / Tiszti hősi emlékmű	11.
Az épület a Nemzeti Múzeumot is jegyző Pollack Mihály tervei alapján készült klasszicista stílusban, alapkövét József nádor tette le 1830-ban, ma a Nemzeti Közszerológati Egyetem főépülete.	Ludovika Főépület	3.
A kis bronzszobor szent királyunkat ábrázolja, aki a gyalogság védőszentje is.	Szent László szobra	12.

b. Képes krónika

A diákok csoportokban a telefonjuk segítségével filmfelvételeket készítenek, melyekből később, otthon pár perces kisfilmet vágnak össze. Ha ez valamiért nem lehetséges, akkor fotókat készítenek, és azokból otthon prospektust állítanak össze.

Előkészület: Az osztály adottságait, érdeklődését figyelembe véve el kell dönteni, hogy az A) vagy a B) változatot választjuk. Az A) változat a kisfilmkészítés. Itt minden csoport kap egy témát, amely mentén be kell mutatniuk a Ludovika Akadémiát. A megadott segítő szempontok alapján a gyerekek kiválasztják, hogy az épület, a kiállítás és az Orczy-kert mely részein készítenek videós anyagokat, és kitalálják, hogy milyen hangalámondással vagy kísérő felirattal és zenével látják majd el. Ha a kisfilmkészítés nem lehetséges, akkor a B) változat, a prospektuskészítés is választható, amely témáiban megegyezik a kisfilmkészítés témáival, csak itt a gyerekeknek képeket kell készíteniük, amin ők is szerepelnek, és otthon kísérőszövegekkel ellátott prospektust kell belőle szerkeszteniük.

A feladatot a diákoknak már az előkészítő órán osszuk ki, hogy előre készülhessenek a helyszínből és gondolkodhassanak a témáról, hiszen tudniuk kell, hogy a helyszínbejárás és a nyomkeresés közben mire figyeljenek, mit filmezzenek le, és milyen szöveget mondjanak fel! A csoportok létszámát érdemes 5-6 főben meghatározni, így 24 főnél nagyobb osztályok esetén lesz olyan téma, amit 2 csoport is fel fog dolgozni.

A gyerekekkel töltsük le előre a Ludovika Akadémia Múzeum applikációt az okostelefonjukra, mert ez lesz a legjobb információforrásuk a feladathoz! Ha ez nem sikerült, a kiállítás bejáratánál is meg tudják tenni a QR-kód segítségével.

Segédanyag: feladatlap az A) és a B) változathoz és a Nyomkeresés térképe.

A helyszínen: A feladat elkészítése a Nyomkereséssel párhuzamosan zajlik. A csoportok a Ludovika téren és az Orczy-kertben önállóan mozognak. A Ludovika Akadémia Múzeum kiállítását és a Ludovika Főépületét szakmai vezetés kíséretében járják majd be, de itt is kapnak lehetőséget, hogy fotót, videót készítsenek, ha a témájuk megkívánja. A Múzeumlátogatás és Nyomkeresés 1,5-2 órája alatt folyamatosan készül majd a Képes krónika, de ha úgy látjuk, még szükségük van időre, toldjuk meg az időkeretet 30 perccel, miután az osztály második fele is kijött a múzeumból!

Ellenőrzés: Mivel a kisfilmeket vagy prospektusokat otthon kell befejezni, az alkotások bemutatására már otthon, a következő tanórán kerül sor. Egyéni alkotásokról van szó, így egységes értékelőlap nincs. A szóbeli értékelésnél érdemes figyelembe venni, hogy az alkotás mennyire szakszerű, informatív, mennyire esztétikus, humoros, illetve mennyire csapatmunka eredménye.

A feladatokat ld. a Mellékletben.

c. Helyszíni kvíz / Tudáspróba

A diákok egyénileg vagy csoportjaikban megoldanak egy 25 kérdésből álló feleletválasztós tesztet az előkészítő órán és az előző feladatok készítése során szerzett ismereteik alapján.

Előkészület: csak azt kell eldönteni, hogy a tudáspróbát egyénileg vagy a csoportok között akarjuk lebonyolítani.

Segédanyag: feladatlap (a tanár számára megoldások is).

A helyszínen: A kiosztott feladatlapokat a diákok kitöltik (amennyiben ezt a feladatot már digitalizálták, akkor az erre létrehozott alkalmazás segítségével online is kitölthető). Fél órát szánjunk rá!

Ellenőrzés: A megoldások segítségével helyben és szóban a legérdekesebb, de időhiány esetén a táblázatokat beszedve írásban is lehet (amennyiben a feladatot már digitalizálták, akkor a megoldás kérdésenként, az idő lejártával automatikusan megjelenik, és az alkalmazás az eredményt is számolja).

A feladatlapot ld. a Mellékletben.

Megoldások

1. Kinek a trónöröklését volt hivatva biztosítani a Pragmatica Sanctio?

A) II. József	B) Anjou Mária	C) Mária Ludovika	D) Mária Terézia
---------------	----------------	-------------------	------------------

2. Az alábbiak közül melyik NEM a kiegyezésben meghatározott közös ügy?

A) hadügy	B) pénzügy	C) oktatásügy	D) külügy
-----------	------------	---------------	-----------

3. Hol működött a birodalmi tiszteket képző Theresianum?

A) Bécsújhelyen	B) Grazban	C) Prágában	D) Budán
-----------------	------------	-------------	----------

4. Milyen intézmény működik ma a Ludovika Főépületében?

A) ELTE Tanárképző Központ	B) Nemzeti Honvédelmi Egyetem	C) Nemzeti Közszolgálati Egyetem	D) Rendőrtiszti Főiskola
----------------------------	-------------------------------	----------------------------------	--------------------------

5. Mikor szentesítette I. Ferenc a Ludovika Akadémia létrehozásához szükséges törvényt?

A) 1791	B) 1808	C) 1825	D) 1832
---------	---------	---------	---------

6. Miért választották a „Ludovika” nevet a katonai akadémiának?

A) I. Ferenc anyja, Mária Ludovika emlékére	B) I. Ferenc felesége, Mária Ludovika tiszteletére, aki komoly ösztöszet ajánlott fel az építtetésre	C) I. Ferenc lánya, Mária Ludovika (Mária Lujza) tiszteletére, aki nem sokkal később Napóleon felesége lett	D) I. Ferenc öccse, Lajos (Ludwig) tiszteletére, aki katonai karriert futott be
---	--	---	---

7. Ki tervezte a Ludovika Akadémia Főépületét?

A) Ybl Miklós	B) Steindl Imre	C) Schulek Frigyes	D) Pollack Mihály
---------------	-----------------	--------------------	-------------------

8. Milyen stílusban épült a Ludovika Főépülete?

A) neogótikus	B) neoreneszánsz	C) klasszicista	D) barokk
---------------	------------------	-----------------	-----------

9. Ki az, aki letette a főépület alapkövét 1830-ban, és a Mária Ludovika-szoborcsoportban is helyet kapott?

A) I. Ferenc	B) József nádor	C) Buttler János	D) Széchenyi István
--------------	-----------------	------------------	---------------------

10. Buttler János hatalmas összeget ajánlott fel a katonai akadémia működtetésére. Mit terjesztettek róla rosszakarói, miért adakozhatott ilyen bőkezűen?

A) Tönkrement házassága miatt, hogy a feleségének minél kevesebb jusson a vagyonból	B) Mert attól félt, hamarosan politikai perbe fogják és lefoglalják a vagyonát	C) Idős volt már, és kiállhatatlan természete miatt már egy rokonára vagy barátjára sem hagyta volna szívesen a vagyonát	D) Vagyonát tisztességtelen úton szerezte, és így próbálta nyugtatni lelkiismeretét
---	--	--	---

11. Az 1849-ben végre elinduló katonai képzés a Pestet megszálló császári erők miatt nagyon rövid életű volt. Mennyi ideig működött az iskola?

A) 1 napig	B) 10 napig	C) 3 hétig	D) 2 hónapig
------------	-------------	------------	--------------

12. 1898-ban milyen változás állt be a Ludovika életében?

A) Középfokú oktatás helyett felsőfokú képzés indult	B) A felsőfokú képzést felfüggesztették, és hadapródiskolává fokozták le	C) Főépületét át kellett adnia a Belügyminisztériumnak	D) Nők számára is megnyitották a katonai képzést
--	--	--	--

13. A kiállításban látható zászló eredetijét mikor kapta a Ludovika Akadémia?

A) 1836	B) 1849	C) 1872	D) 1901
---------	---------	---------	---------

14. A sport mely területén nem adott a Ludovika olimpikont Magyarországnak?

A) lovassportok	B) vívás	C) atlétika	D) labdarúgás
-----------------	----------	-------------	---------------

15. Hogy nevezték a korabeli szlengben a Ludovika Akadémián tanuló akadémikust?

A) aks	B) aki	C) aku	D) aksi
--------	--------	--------	---------

16. Mit ünnepelt az akadémikus a „száznapos ünnepségen”?

A) a Ludovikán eltöltött 100. napját	B) a tisztavátása előtti 100. napját	C) a tanév 100. napját	D) a tanév utolsó 100 napját
--------------------------------------	--------------------------------------	------------------------	------------------------------

17. Ki volt a ludovikás zászlóavatás legmagasabb rangú résztvevője?

A) Mária Valéria főhercegnő	B) Széll Kálmán miniszterelnök	C) Ferenc Ferdinánd főherceg	D) I. Ferenc József
-----------------------------	--------------------------------	------------------------------	---------------------

18. Mi volt a címe az akadémikusok újságjának?

A) Bajtársak	B) Akadémikus Figyelő	C) Ludovikás Levente	D) Hadi Hírmondó
--------------	-----------------------	----------------------	------------------

19. Ki a gyalogság védőszentje?

A) Szent Kristóf	B) Szent László	C) Szent Erzsébet	D) Szent Borbála
------------------	-----------------	-------------------	------------------

20. Kiről kapta nevét az Orczy-kert?

A) A Ludovika Akadémia első igazgatójáról	B) A báróról, akitől a Ludovika Akadémia területét megvásárolták	C) A Ludovika Akadémián végzett első hősi halottról	D) A kert tervező kertépítő mérnökről
---	--	---	---------------------------------------

21. Milyen díszfegyvert kaptak az évfolyamelsőként végzett tüzértisztek?

A) László-bárdot	B) Árpád-íjat	C) Borbála-kardot	D) Hadik-szablyát
------------------	---------------	-------------------	-------------------

22. Mikor történt a ludovikás felkelés a Tanácsköztársaság ellen?

A) 1919. május 1.	B) 1919. június 24.	C) 1919. július 2.	D) 1919. július 30.
-------------------	---------------------	--------------------	---------------------

23. Hány hősi áldozata lett a ludovikás felkelésnek?

A) 1	B) 5	C) 21	D) 96
------	------	-------	-------

24. Mikor szűnt meg a Ludovika Akadémia?

A) 1919-ben	B) 1939-ben	C) 1945-ben	D) 1948-ban
-------------	-------------	-------------	-------------

25. Honnan került Kossuth Lajos szobra az Orczy-parkba?

A) a Kossuth térről	B) a Városligetből	C) a Népligetből	D) a Hősök teréről
---------------------	--------------------	------------------	--------------------

d. Drámapedagógia

A diákok az eddigi csoportokban egy-egy, a Ludovika Akadémiához kapcsolódó történelmi eseményt jelenítenek meg dramatikus formában.

Előkészület: A feladatokat a diákoknak akár már az előkészítő órán, de legkésőbb aznap, az utazás kezdetén osszuk ki, hogy készülhessenek. Döntsük el, melyik csoport melyik eseményt kapja! Ha a feladatot előre kiadjuk, segíthetünk a csoportoknak eldönteni az előadás formáját (szöveges jelenet, mozgásos jelenet, élőkép), ellenőrizni a szövegeket, illetve elkészíteni az esetleges kellékeket (táblák, jelmezek), de utóbbi semmiképpen sem kötelező.

Segédanyag: feladatlap az eseménnyel és a szerepekkel.

A helyszínen: A csoportok külön-külön készülnek fel. Ha alapvetően a helyszínen történnek az előkészületek, akkor a tanári segítségre itt lesz szükség. A csoportok bemutatják egymásnak az alkotásaikat, a többiek kitalálják, melyik eseményről van szó. Attól függően, hogy mennyi helybeni előkészület szükséges, fél–másfél órát vesz igénybe.

Ellenőrzés: Mindenképpen helyben és szóban is kell értékelni. Emeljük ki a történelmi hűséget, a kreativitást és a csapatmunkát!

A kiosztandó feladatokat ld. a Mellékletben.

4. Tanórai utófeldolgozás

Megoldások

1. feladat:

- a) I. Ferenc
- b) Mária Ludovika
- c) Az akadémia megalapítására nagy összeget adományozott ÉS róla nevezték el az akadémiát (másként megfogalmazott azonos tartalmú válasz is elfogadható).
- d) Vácon
- e) Pesten (Budapest nem fogadható el)

2. feladat: a) igaz, b) hamis, c) igaz, d) hamis, e) igaz

5. Forrásjegyzék

A „Hazáért mindhalálíg” c. Ludovika történeti kiállítás anyaga

A Ludovika Akadémia Múzeum applikáció anyaga

intezet.nori.gov.hu

ludovika-campus.nke.hu

net.jogtar.hu

openstreetmap.org

uni-nke.hu

wikimedia.org

wikipedia.hu

6. Melléklet

Helyszíni feladatok

Nyomkeresés

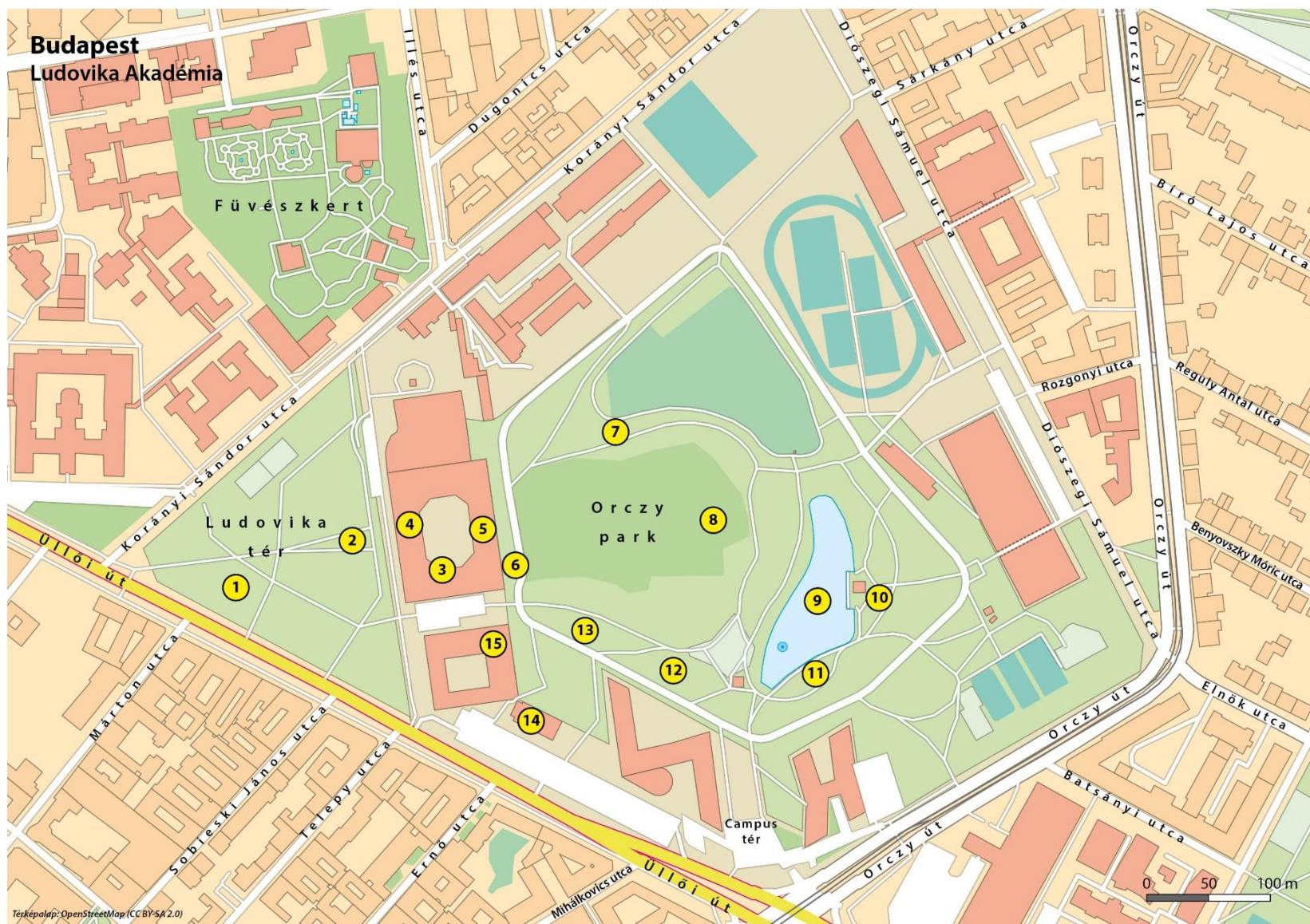
Fedezzétek fel a Ludovika tér és az Orczy-kert szobrait, emlékműveit, építményeit a térkép és a leírások segítségével!

- Alkossatok csoportokat az előzetesen megbeszéltek szerint! Minden csoport kap egy térképet és egy kitöltendő táblázatot.
- Induljatok el a csoportotokkal különböző irányokba, és keressétek meg a térképen jelölt pontokat!
- Párosítsátok az egyes pontoknál talált szobrokat, emlékműveket, építményeket a táblázatban szereplő leírásokkal: írjátok be a táblázatba a nevüket és a helyük sorszámát! A név pontos meghatározásában segít a Ludovika Campus több helyen is kihelyezett térképe.
- Jól figyeljétek meg a szobrokat, mert a későbbi feladatokban is lesz róluk szó!
- A Képes krónikát a Nyomkereséssel párhuzamosan érdemes készíteni.

Leírás	Szobor, műemlék vagy építmény neve	Sorszáma a térképen
A bronz nőalak egy 3-4. századi hölgy mása, akit többek közt a tűzerek védőszentjeként ismerünk.		
Az épület a tisztképzés fontos helyszíne volt, ahol kardforgatásra tanították az akadémikusokat.		
A szarkofág alatt ülő Hungária karjában elesett katonát tartva emlékeztet minket az első és második világháború katonahőseire.		
A gróf nem véletlenül kapott háromszoros nagyítású mellszobrot: az alapítók közt tisztelik, mivel a magánvagyonából létrehozott alapítványnak hála a hallgatók egy része ingyen tanulhatott a Ludovika Akadémián.		
Az emlékmű a Ludovika Akadémia három alapítója előtt tiszteleg, akik közül kiemelkedik a királyné alakja, akiről az intézmény a nevét kapta.		
Az épület a közelmúltban még gimnáziumként funkcionált, ma pedig itt látható a Ludovika Múzeum.		
Lépcsők ölelésében található a vízmérnök mellszobra, akit a Nemzeti Közsolgálati Egyetem Víztudományi Karának hallgatói nagy becsben tartanak (társasága is		

Leírás	Szobor, műemlék vagy építmény neve	Sorszáma a térképen
van: a többiek is az egyetem egy-egy képzési területének példaképei, atyjai).		
A Ludovika Akadémia kápolnája lovagkirályunk nevét viseli, ezért is ábrázolja őt a bal oldali színes ólomüvegablak.		
A horvát író szobra azért került ide, mert 1911 és 1913 között a Ludovikán tanult.		
A 19. századi államférfi szobra 1952 és 2014 között nem itt, hanem az Országház előtt mutatott a távolba allegorikus mellékalakjai kíséretében.		
A karddal díszített emlékmű a ludovikások Tanácsköztársaság elleni felkelésének állít emléket.		
A park díszje sokáig csak a pestiek kikapcsolódását szolgálta (télen még korcsolyapályaként is használták), de később fontos szerepe volt a katonai műszaki képzésben: itt gyakorolták a hídverést.		
Az akadémián végzetek saját pénzükön állíttatták a honfoglalót és az oroszlánt a tó fölötti mesterséges dombra, hogy így emlékezzenek meg a világháborúkban elesett bajtársaikról.		
Az épület a Nemzeti Múzeumot is jegyző Pollack Mihály tervei alapján készült klasszicista stílusban, alapkövét József nádor tette le 1830-ban, ma a Nemzeti Közszolgálati Egyetem főépülete.		
A kis bronzszobor szent királyunkat ábrázolja, aki a gyalogság védőszentje is.		

Képes krónika

A) változat

Készítsetek kisfilmet a Ludovika Akadémiáról a megadott témát bemutatva!

- A már kialakult csoportokban dolgozzatok! Minden csoport kap egy leírást a teendőkről. A Nyomkeresés térképét használva járjátok be a helyszíneket, és készítsetek a telefonotokkal témátokhoz illeszkedő videókat, amelyeken ti és az adott látványosság is látszik!
- Lehetőség szerint mondjatok is róla néhány fontos információt, vagy éppen meséljétek a benetek keltett benyomásról! Használjátok fel a bevezető órán tanultakat, illetve az előzetes felkészülés során gyűjtött ismereteket!
- Mindegyik témához segít a Ludovika Akadémia Múzeum nevű applikáció anyaga (a Ludovika Campus menüpont is), ezt használjátok a feladat során információgyűjtésre!
- Érdemes előre megállapodnotok abban, hogy hangalámondásokat készítetek a videókhoz, utólag feliratozzátok, vagy valaki vállalja a riporter szerepét, és kamera előtt beszél a látottakról.
- Figyeljétek arra, hogy a megadott szempontokat dolgozzátok fel a kisfilmekben! Emellett dobjátok fel a videót érdekességekkel, vicces elemekkel is!
- A szabadtéri helyszínek mellett a Ludovika Főépületében és a Ludovika Akadémia Múzeumban is filmezhettek. Ha szakmai vezetéssel járjátok be a kiállítást, várjátok meg a vezetés végét, mielőtt rögzítenétek a videós anyagot!
- Otthon vágjátok össze a felvételeket egy pár (legfeljebb öt) perces videóvá! Vágjatok alá zenét, esetleg feliratozzátok az egyes részeket!

A feldolgozandó látványosságok és feldolgozásuk szempontjai:

1. csoport: a Ludovika Akadémia létrejötte

- Melyik törvényhez kötődik a Ludovika megalapítása?
- Hogyan kötődik az Orczy-kertben található Mária Ludovika-szoborcsoport 3 alakja az alapításhoz? Az alakok balról jobbra: József nádor, Mária Ludovika, Buttler János.
- Mutassátok be a Ludovika Főépületét: építésének ideje, tervezője, építészeti stílusa, mai funkciója.
- Említsétek meg, hogy a Ludovikát megalapító törvénytől milyen sok idő telt el az építkezésig, majd végül a képzés beindulásáig. Milyen okok miatt kellett évtizedekig várni?
- Mutassátok be a videóban a Főépületen kívüli létesítményeket is, amelyek a katonai képzést segítették: Szárnyépület, Vívóterem, Orczy-kert a tóval.

2. csoport: az akadémikusok élete a Ludovikán

- Mutassátok be az Ludovika Akadémia diákjainak mindennapjait és ünnepeit! Az 1898 és 1945 közti időszak felsőoktatására koncentráltok!
- A kiállítás alagsori részén szöveges és képi anyagot is találtok a diákok napirendjéről, használjátok ezeket is!

- Keressetek a kiállításban anyagot az akadémikusok ünnepeiről, szórakozási és sportolási lehetőségeiről is!
- Mutassátok be az Orczy-kert azon létesítményeit, amelyeket a tisztképzésben tanulók minden napjaikban használhattak, pl. Vívóterem, Orczy-tó, Nagyrét, Lovarda stb.

3. csoport: a nők szerepe a ludovikás tisztképzésben

- Mutassátok be Mária Ludovika szerepét a Ludovika Akadémia megalapításában!
- Mi köze lehetett Buttler János feleségének Buttler hatalmas adományához? A kiállítási anyag segít ennek felderítésében.
- Keressetek a kiállításban anyagot a Ludovika női személyzetének megjelenítésére!
- Mutassátok be a ludovikás bálakat, az ezen részt vevő lányokat és a báli szokásokat! A kiállítás alagsori részén találtok ehhez kapcsolódó tárgyi anyagot.

4. csoport: a ludovikások és a világháborúk

- Mutassátok be, milyen hatással voltak a világháborúk az iskolai életre, az akadémikusok feladataira nézve!
- Mutassátok be a világháborúkhöz kötődő kiállítási anyagot is, különös tekintettel az ekkor használt fegyverekre!
- Gyűjtsétek össze, milyen módokon állítottak emléket az itt végzett katonák a fronton elesett bajtársaiknak! Az Orczy-tó melletti hősi emlékművet és a Főépület kápolnája előtti Hősi folyót is mutassátok be!

B) változat

Készítsetek prospektust a Ludovika Akadémiáról a megadott témát bemutatva!

- A már kialakult csoportokban dolgozzatok! Minden csoport kap egy leírást a teendőkről. A Nyomkeresés térképét használva járjátok be a helyszíneket, és készítsetek a telefonotokkal témátokhoz illeszkedő képeket, amelyeken ti és az adott látványosság is látszik!
- Lehetőség szerint készítsetek hozzá leírást a képhez kapcsolódó fontos információval, vagy éppen meséljete a bennetek keltett benyomásról! Használjátok fel a bevezető órán tanultakat, illetve az előzetes felkészülés során gyűjtött ismereteket!
- Mindegyik témához segít a Ludovika Akadémia Múzeum nevű applikáció anyaga, ezt használjátok a feladat során információgyűjtésre!
- Figyeljete arra, hogy a megadott szempontokat dolgozzátok fel a prospektusotokban! Emellett dobjátok fel a prospektust érdekességekkel, vicces elemekkel is!
- A szabadtéri helyszínek mellett a Ludovika Főépületében és a Ludovika Akadémia Múzeumban is fotózhattok. Ha szakmai vezetéssel járjátok be a kiállítást, várjátok meg a vezetés végét, mielőtt belefogtok a prospektus szöveges elemeinek megírásába!
- Otthon szerkesszéték össze igényesen a képes és szöveges anyagot, öntsétek esztétikus, nyomtatható formába, hogy az iskolában bemutathassátok a többieknek!

A feldolgozandó látványosságok és feldolgozásuk szempontjai:

1. csoport: a Ludovika Akadémia létrejötte

- Melyik törvényhez kötődik a Ludovika megalapítása?
- Hogyan kötődik az Orczy-kertben található Mária Ludovika-szoborcsoport 3 alakja az alapításhoz? Az alakok balról jobbra: József nádor, Mária Ludovika, Buttler János.
- Mutassátok be a Ludovika Főépületét: építésének ideje, tervezője, építészeti stílusa, mai funkciója!
- Említsétek meg, hogy a Ludovikát megalapító törvénytől milyen sok idő telt el az építkezésig, majd végül a képzés beindulásáig! Milyen okok miatt kellett évtizedekig várni?
- Mutassátok be a prospektusban a Főépületen kívüli létesítményeket is, amelyek a katonai képzést segítették: Szárnyépület, Vívóterem, Orczy-kert a tóval!

2. csoport: az akadémikusok élete a Ludovikán

- Mutassátok be az Ludovika Akadémia diákjainak mindennapjait és ünnepeit! Az 1898 és 1945 közti időszak felsőoktatására koncentráltok!
- A kiállítás alagsori részén szöveges és képi anyagot is találtok a diákok napirendjéről, használjátok ezeket is!
- Keressétek a kiállításban anyagot az akadémikusok ünnepeiről, szórakozási és sportolási lehetőségeiről is!
- Mutassátok be az Orczy-kert azon létesítményeit, amelyeket a tisztképzésben tanulók mindennapjaikban használhattak, pl. Vívóterem, Orczy-tó, Nagyrét, Lovarda stb.

3. csoport: a nők szerepe a ludovikás tisztképzésben

- Mutassátok be Mária Ludovika szerepét a Ludovika Akadémia megalapításában!
- Mi köze lehetett Buttler János feleségének Buttler hatalmas adományához? A kiállítási anyag segít ennek felderítésében.
- Keressetek a kiállításban anyagot a Ludovika női személyzetének megjelenítésére!
- Mutassátok be a ludovikás bálakat, az ezen részt vevő lányokat és a báli szokásokat! A kiállítás alagsori részén találtok ehhez kapcsolódó tárgyi anyagot.

4. csoport: a ludovikások és a világháborúk

- Mutassátok be, milyen hatással voltak a világháborúk az iskolai életre, az akadémikusok feladataira nézve!
- Mutassátok be a világháborúkhöz kötődő kiállítási anyagot is, különös tekintettel az ekkor használt fegyverekre!
- Gyűjtsétek össze, milyen módokon állítottak emléket az itt végzett katonák a fronton elesett bajtársaiknak! Az Orczy-tó melletti hősi emlékművet és a Főépület kápolnája előtti Hősi folyót is mutassátok be!

Helyszíni kvíz / Tudáspróba

Most kiderül, mire emlékeztek a bevezető órán tanultakból és a helyszínen látottakból! Válasszátok ki a helyes megoldást!

1. Kinek a trónöröklését volt hivatva biztosítani a Pragmatica Sanctio?

A) II. József	B) Anjou Mária	C) Mária Ludovika	D) Mária Terézia
---------------	----------------	-------------------	------------------

2. Az alábbiak közül melyik NEM a kiegyezésben meghatározott közös ügy?

A) hadügy	B) pénzügy	C) oktatásügy	D) külügy
-----------	------------	---------------	-----------

3. Hol működött a birodalmi tiszteket képző Theresianum?

A) Bécsújhelyen	B) Grazban	C) Prágában	D) Budán
-----------------	------------	-------------	----------

4. Milyen intézmény működik ma a Ludovika Főépületében?

A) ELTE Tanárképző Központ	B) Nemzeti Honvédelmi Egyetem	C) Nemzeti Közszolgálati Egyetem	D) Rendőrtiszti Főiskola
----------------------------	-------------------------------	----------------------------------	--------------------------

5. Mikor szentesítette I. Ferenc a Ludovika Akadémia létrehozásához szükséges törvényt?

A) 1791	B) 1808	C) 1825	D) 1832
---------	---------	---------	---------

6. Miért választották a „Ludovika” nevet a katonai akadémiának?

A) I. Ferenc anyja, Mária Ludovika emlékére	B) I. Ferenc felesége, Mária Ludovika tiszteletére, aki komoly ösztöszet ajánlott fel az építtetésre	C) I. Ferenc lánya, Mária Ludovika (Mária Lujza) tiszteletére, aki nem sokkal később Napóleon felesége lett	D) I. Ferenc öccse, Lajos (Ludwig) tiszteletére, aki katonai karriert futott be
---	--	---	---

7. Ki tervezte a Ludovika Akadémia Főépületét?

A) Ybl Miklós	B) Steindl Imre	C) Schulek Frigyes	D) Pollack Mihály
---------------	-----------------	--------------------	-------------------

8. Milyen stílusban épült a Ludovika Főépülete?

A) neogótikus	B) neoreneszánsz	C) klasszicista	D) barokk
---------------	------------------	-----------------	-----------

9. Ki az, aki letette a főépület alapkövét 1830-ban, és a Mária Ludovika-szoborcsoportban is helyet kapott?

A) I. Ferenc	B) József nádor	C) Buttler János	D) Széchenyi István
--------------	-----------------	------------------	---------------------

10. Buttler János hatalmas összeget ajánlott fel a katonai akadémia működtetésére. Mit terjesztetek róla rosszakarói, miért adakozhatott ilyen bőkezűen?

A) Tönkrement házassága miatt, hogy a feleségének minél kevesebb jusson a vagyonból	B) Mert attól félt, hamarosan politikai perbe fogják és lefoglalják a vagyonát	C) Idős volt már, és kiállhatatlan természete miatt már egy rokonára vagy barátjára sem hagyta volna szívesen a vagyonát	D) Vagyonát tisztességtelen úton szerezte, és így próbálta nyugtatni lelkiismeretét
---	--	--	---

11. Az 1849-ben végre elinduló katonai képzés a Pestet megszálló császári erők miatt nagyon rövid életű volt. Mennyi ideig működött az iskola?

A) 1 napig	B) 10 napig	C) 3 hétig	D) 2 hónapig
------------	-------------	------------	--------------

12. 1898-ban milyen változás állt be a Ludovika életében?

A) Középfokú oktatás helyett felsőfokú képzés indult	B) A felsőfokú képzést felfüggesztették, és hadapródiskolává fokozták le	C) Főépületét át kellett adnia a Belügyminisztériumnak	D) Nők számára is megnyitották a katonai képzést
--	--	--	--

13. A kiállításban látható zászló eredetijét mikor kapta a Ludovika Akadémia?

A) 1836	B) 1849	C) 1872	D) 1901
---------	---------	---------	---------

14. A sport mely területén nem adott a Ludovika olimpikont Magyarországnak?

A) lovassportok	B) vívás	C) atlétika	D) labdarúgás
-----------------	----------	-------------	---------------

15. Hogy nevezték a korabeli szlengben a Ludovika Akadémián tanuló akadémikust?

A) aks	B) aki	C) aku	D) aksi
--------	--------	--------	---------

16. Mit ünnepelt az akadémikus a „száznapos ünnepségen”?

A) a Ludovikán eltöltött 100. napját	B) a tisztavátása előtti 100. napját	C) a tanév 100. napját	D) a tanév utolsó 100 napját
--------------------------------------	--------------------------------------	------------------------	------------------------------

17. Ki volt a ludovikás zászlóavatás legmagasabb rangú résztvevője?

A) Mária Valéria főhercegnő	B) Széll Kálmán miniszterelnök	C) Ferenc Ferdinánd főherceg	D) I. Ferenc József
-----------------------------	--------------------------------	------------------------------	---------------------

18. Mi volt a címe az akadémikusok újságjának?

A) Bajtársak	B) Akadémikus Figyelő	C) Ludovikás Levente	D) Hadi Hírmondó
--------------	-----------------------	----------------------	------------------

19. Ki a gyalogság védőszentje?

A) Szent Kristóf	B) Szent László	C) Szent Erzsébet	D) Szent Borbála
------------------	-----------------	-------------------	------------------

20. Kiről kapta nevét az Orczy-kert?

A) A Ludovika Akadémia első igazgatójáról	B) A báróról, akitől a Ludovika Akadémia területét megvásárolták	C) A Ludovika Akadémián végzett első hősi halottról	D) A kertet tervező kertépítő mérnökről
---	--	---	---

21. Milyen díszfegyvert kaptak az évfolyamelsőként végzett tüzérsztek?

A) László-bárdot	B) Árpád-íjat	C) Borbála-kardot	D) Hadik-szablyát
------------------	---------------	-------------------	-------------------

22. Mikor történt a ludovikás felkelés a Tanácsköztársaság ellen?

A) 1919. május 1.	B) 1919. június 24.	C) 1919. július 2.	D) 1919. július 30.
-------------------	---------------------	--------------------	---------------------

23. Hány hősi áldozata lett a ludovikás felkelésnek?

A) 1	B) 5	C) 21	D) 96
------	------	-------	-------

24. Mikor szűnt meg a Ludovika Akadémia?

A) 1919-ben	B) 1939-ben	C) 1945-ben	D) 1948-ban
-------------	-------------	-------------	-------------

25. Honnan került Kossuth Lajos szobra az Orczy-parkba?

A) a Kossuth térről	B) a Városligetből	C) a Népligetből	D) a Hősök teréről
---------------------	--------------------	------------------	--------------------

Drámapedagógia

1. csoport: A Ludovika ügye 1848-ban

Ebben a feladatban egy fontos eseménysor szereplőivé váltok, amely értelmezhető a Ludovika Akadémia képzésének előzményeként. Játsszátok el, mutassátok be a többieknek!

- A már kialakult csoportokban dolgozzatok tovább! Minden csoport kap egy történelmi eseményt, annak leírását és a hozzá tartozó szerepeket.
- Osszátok ki a szerepeket! Nem kell feltétlenül minden csoporttagnak szerepelnie, elég, ha az előkészületekben segítenek.
- Találjátok ki a bemutatótok formáját! Rövid szöveges jelenetek lesznek: párbeszéd a szereplők között, esetleg pantomim? Élőképet készítenek: beálltok egy előre megtervezett, kifejező, hatásos pózba?
- Készüljete fel az előadásra! Írjátok meg az elhangzó rövid szövegeket, ha lesznek! Találjátok ki a mozgást, a mozdulatokat, a pózokat! Sokat dobhat az előadáson egy-egy kellék, amely kifejezi a szereplő státuszát. Megpróbálhatjátok az öltözékekkel is kifejezni a kor hangulatát.
- Mutassátok be a többi csoportnak az alkotásotokat! Ne áruljátok el, miről van szó, azt nekik kell kitalálniuk!

A Ludovika ügye 1848-ban

A Ludovika Akadémia megalapításáról már 1808-ban törvényt szentesített I. Ferenc, de a napóleoni háborúk után már nem érezte égetően fontosnak az önálló magyar tisztképzés beindítását. Az épület 1830 és 1836 között megépült, de a képzés továbbra sem indulhatott meg, egészen 1872-ig. Volt azonban egy felemelő kísérlet az oktatás beindítására az 1848–49-es forradalom és szabadságharc idején. A szabadságharc alatt lehetővé és szükségessé vált az önálló magyar hadsereg megszervezése, melynek fontos elemeként gondoltak a tisztképzés beindítására. Ehhez az épület már 12 éve készen állt. Mészáros Lázár, a Batthyány-kormány hadügyminisztere 1848 májusában felhívást tett közzé, melyben tanárokat keresett és terveket készíttetett a képzés megvalósítására.

Mészáros leginkább Petzelt Józseftől számíthatott megvalósítható képzési tervre, mivel a kiváló mérnök-tanár a pesti Mérnöki Intézet tanáraként pár éve megreformálta az ottani képzést is. Korábban ráadásul a császári-királyi hadsereg jól képzett utásztisztje is volt, a szabadságharc alatt pedig kiválóan meg tudta szervezni a pesti nemzetőr tüzérséget.

Így szituációnkban a hadügyminiszter 1848 októberében behívhatja magához Petzelt Józsefet. Megdicséri eddigi eredményeiért az oktatás területén, és biztosítja belé vetett bizalmáról. Megígéri, hogy amint elkészült a tisztképzés beindítására vonatkozó terve, ő azt az országgyűlés elé fogja terjeszteni, és minden erejével azon lesz, hogy megszavazzák. Előrevetíti, hogy ha sikerrel jár, Petzeltet az intézmény élére fogják kinevezni.

A hadügyminiszter bemutatja Petzeltnek segédtisztjét, Czetz Jánost, aki segítségére lehet a terv kidolgozásában, még mielőtt Erdélybe vezényelnék. Czetz, a fiatal vezérkari tiszt a bécsújhelyi katonai akadémián évfolyamelsőként végzett, így az ő akadémiai tapasztalatai sokat segíthetnek Petzeltnek, akinek tanári tapasztalatai bőven vannak, de a tisztképzés kérdésében kevésbé járatos.

Végül a két kiváló szakember tervét elfogadta az országgyűlés. Így jött létre a Magyar Hadi Főtanoda, mely 6 évfolyamos tisztképzést kívánt véghezvinni, egyelőre 50 növendékkel. Az intézmény élére Petzelt Józsefet állították, akit alezredessé léptettek elő. Januárban megtartották a felvételi vizsgát, és el is kezdtek tanítani, de csak 10 napig tartott az oktatás a megszálló császári csapatok közbelépése miatt.

Szerepek

Mészáros Lázár, hadügyminiszter: Petzelt Józseffel tárgyal, közli vele, hogy felkarolja az ő képzési tervét, és segítséget is ajánl ennek kidolgozásához: bemutatja neki Czetz Jánost; biztosítja Petzeltet, hogy az ő képzési tervét terjeszti majd az országgyűlés elé, és őt javasolja majd az intézmény vezetésére is.

Petzelt József: Szabadkozik, hogy az oktatásszervezéshez ért ugyan, de ő mérnök tanár, egyedül talán kevés lesz a tisztképzés megszervezéséhez.

Czetz János honvéd vezérkari százados, a hadügyminiszter segédtszjtje: Felajánlja tanácsait Petzeltnek a tisztképzés beindításának tervéhez, mivel a bécsújhelyi katonai akadémia képzési rendszerét jól ismeri.

2. csoport: Rövidke tanév 1849-ben

Ebben a feladatban egy fontos eseménysor szereplőivé váltok, amely értelmezhető a Ludovika Akadémia képzésének előzményeként. Játsszátok el, mutassátok be a többieknek!

- A már kialakult csoportokban dolgozzatok tovább! Minden csoport kap egy történelmi eseményt, annak leírását és a hozzá tartozó szerepeket.
- Osszátok ki a szerepeket! Nem kell feltétlenül minden csoporttagnak szerepelnie, lehetnek a „tömeg” részei, vagy csak az előkészületekben segítenek. Ha nem vagytok elegenden, nem kell minden szerepet kiosztani, találjátok ki, hogy a jelenet melyik részét adjátok elő!
- Találjátok ki a bemutatótok formáját! Rövid szöveges jelenetek lesznek: párbeszéd a szereplők között, esetleg a tömeghez intézett beszédek? Mozgásos jelenet lesz: eljátsszátok a tanórát, szétkergetést, vagy amit éppen a jelenet megkövetel? Élőképet készítenek: beálltok egy előre megtervezett, kifejező, hatásos pózba?
- Készüljétek fel az előadásra! Írjátok meg az elhangzó rövid szövegeket, ha lesznek! Találjátok ki a mozgást, a mozdulatokat, a pózokat! Sokat dobhat az előadáson egy-egy kellék, amely kifejezi a szereplő státuszát. Megpróbálhatjátok az öltözékekkel is kifejezni a kor hangulatát.
- Mutassátok be a többi csoportnak az alkotásotokat! Ne áruljátok el, miről van szó, azt nekik kell kitalálniuk!

Rövidke tanév 1849-ben

A Ludovika Akadémia megalapításáról már 1808-ban törvényt szentesített I. Ferenc, de a napóleoni háborúk után már nem érezte égetően fontosnak az önálló magyar tisztképzés beindítását. Az épület 1830 és 1836 között megépült, de a képzés továbbra sem indulhatott meg, egészen 1872-ig. Volt azonban egy felemelő kísérlet az oktatás beindítására az 1848–49-es forradalom és szabadságharc idején. A szabadságharc alatt lehetővé és szükségessé vált az önálló magyar hadsereg megszervezése, melynek fontos elemeként gondoltak a tisztképzés beindítására. Ehhez az épület már 12 éve készen állt. Mészáros Lázár, a Batthyány-kormány hadügyminisztere 1848 májusa óta azon dolgozott, hogy minél gyorsabban beindulhasson végre a magyar tisztképzés az épületben. Így jött létre a Magyar Hadi Főtanoda, mely 6 évfolyamos tisztképzést kívánt véghezvinni, egyelőre 50 növendékkel. Az intézmény élére a képzési tervet kidolgozó Petzelt József alezredest állították.

1849. január 4-én megtartották a felvételi vizsgát. Ekkor már zajlott Pest kiürítése, a móri csatavesztés és a Pest felé tartó császári csapatok hírére ugyanis a kormány és a hadiipar Debrecenbe költözött. Január 5-én a császáriak bevonultak Pestre, ennek ellenére január 7-én megkezdődött az oktatás, amely 10 napig zajlott, mígnem a megszálló császári erők tudomást szereztek róla és beszüntették.

Jelenítsétek meg az iskola utolsó tanítási napját! Érzékeltessétek, hogy a növendékek még épp csak próbálják megszokni az iskolai létet, de közben folyton lesben állnak, hogy mikor jönnek rá a császáriak, hogy katonai képzés folyik az épületben. Szeretnének tanulni, hogy a haza szolgálatára legyenek, de fel vannak arra is készülve, hogy bármikor rajtuk üthetnek.

Végül a megérkező császári tiszt véget vet az oktatásnak. A szétkergetett tanárok és növendékek egy része csatlakozik a honvédsereghez.

Szerepek

Petzelt József alezredes, a Hadi Főtanoda vezetője: Felhívja a növendékek figyelmét a magyar tisztek felelősségére a szabadságharcban és a Pestet már megszállt császári csapatokra.

Császári tiszt: Az uralkodó nevében szétkergeti a növendékeket és tanárokat.

Növendékek: Tanulnak, órán vesznek részt, figyelik, hogy vannak-e a környező területen császáriak.

3. csoport: Ludovikás felkelés 1919-ben

Ebben a feladatban egy fontos eseménysor szereplőivé váltok, amely értelmezhető a Ludovika Akadémia képzésének előzményeként. Játsszátok el, mutassátok be a többieknek!

- A már kialakult csoportokban dolgozzatok tovább! Minden csoport kap egy történelmi eseményt, annak leírását és a hozzá tartozó szerepeket.
- Osszátok ki a szerepeket! Nem kell feltétlenül minden csoporttagnak szerepelnie, lehetnek a „tömeg” részei, vagy csak az előkészületekben segítenek. Ha nem vagytok elegenden, nem kell minden szerepet kiosztani, találjátok ki, hogy a jelenet melyik részét adjátok elő!
- Találjátok ki a bemutatótok formáját! Rövid szöveges jelenetek lesznek: párbeszéd a szereplők között, esetleg a tömeghez intézett beszéd? Mozgásos jelenet lesz: eljátsszátok a tűzharcot, tárgyalást, vagy amit éppen a jelenet megkövetel? Élőképet készítenek: beálltok egy előre megtervezett, kifejező, hatásos pózba?
- Készüljete fel az előadásra! Írjátok meg az elhangzó rövid szövegeket, ha lesznek! Találjátok ki a mozgást, a mozdulatokat, a pózokat! Sokat dobhat az előadáson egy-egy kellék, amely kifejezi a szereplő státuszát. Megpróbálhatjátok az öltözékekkel is kifejezni a kor hangulatát.
- Mutassátok be a többi csoportnak az alkotásotokat! Ne áruljátok el, miről van szó, azt nekik kell kitalálniuk!

Ludovikás felkelés 1919-ben

Az 1919. március 21. és augusztus 1. között fennállt Tanácsköztársaság vezetői nem bíztak a ludovikásokban, ezért 1919. április 12-én a hadügyi népbiztos feloszlatta az Akadémiát. Mivel még nem volt megvalósítható tervük a vörös parancsnokképzés beindítására, az intézkedés végrehajtása elmaradt, a tanárok és az akadémikusok a helyükön maradhattak és folytatódhatott az oktatás.

A magyar Vörös Hadsereg északi hadjárata a csehszlovák erők ellen bár sikeres volt, június közepére kifulladt, a Tanácsköztársaság vezetői a Clemenceau-jegyzékben foglalt ígérek hatására (a Tanácsköztársaság vezetőinek meghívása a béketárgyalásokra, és ezzel nemzetközi elismertség, valamint a román erők visszavonulása a Tiszántúlról) megkezdték a visszafoglalt területek kiürítését.

Ebben a katonai válságban tört ki június 24-én a ludovikások felkelése, a dunai flottilla egységeivel együttműködve. Lemberkovics Jenő százados vezetésével a hallgatók és parancsnokaik elfoglalták a József-telefonközpontot a fővárosban, hogy biztosítsák a kommunikáció lehetőségét a külvárosokból bevonuló csapatokkal, felfegyverzett szociáldemokrata munkásokkal, akik katonai támogatást nyújtottak volna a bolsevik rezsim megdöntéséhez. A felkelésben több mint 250 ludovikás vett részt.

A telefonközpontból Lemberkovics felhívta Haubrich József népbiztost, aki előzőleg valószínűleg tudott a felkelés tervéről és hallgatólagos beleegyezését is adhatta. A telefonhíváskor viszont ő már tudta, hogy a külvárosok felől nem érkeznek további csapatok, így letagadta, hogy tudott Lemberkovics tervéről, és felszólította, hogy azonnal térjenek vissza a Ludovikára.

Mivel az akció elszigetelt maradt, a ludovikások visszavonultak az Akadémia épületébe, elbarikádozták magukat és kézfegyverekkel védték az épületet. A vörös egységek többórás ostrom után vették be az épületet.

A felkelésben résztvevők felelősségre vonása részben nemzetközi nyomásra lényegében elmaradt. Ez annak köszönhető, hogy Guido Romanelli, az antant katonai ellenőrző bizottságának olasz tisztje

határozottan fellépett a megtorlás ellen. Mivel ekkor ő képviselte Budapesten az egész antantot, senkit nem végeztek ki, a részt vevő kadétoakat „internálásban eltöltendő nevelési munkára” ítélték.

A Ludovika halálos áldozatainak már a következő évben emlékoszlopot emeltek, a felkelésben résztvevő hallgatókat pedig kitüntették.

Szerepek

Lemberkovics Jenő százados: Vezeti a felkelést; a telefonközpont elfoglalása után felhívja Haubrichot; hősi halált hal.

Guido Romanelli alezredes: Az antanthatalmak nevében lép fel a Tanácsköztársaság vezetőinél a ludovikások védelmében.

Haubrich József népbiztos, Budapest város parancsnoka: Mikor Lemberkovics felhívja a telefonközpontból, letagadja a bolsevik hatalom katonai segítséggel történő felszámolásának tervét, és a körletükbe való visszatérésre utasítja az akadémikusok parancsnokát.

Ludovikások: Részt vesznek a hadműveletekben.

4. csoport: *Buttler János adománya*

Ebben a feladatban egy fontos eseménysor szereplőivé váltok, amely értelmezhető a Ludovika Akadémia képzésének előzményeként. Játsszátok el, mutassátok be a többieknek!

- A már kialakult csoportokban dolgozzatok tovább! Minden csoport kap egy történelmi eseményt, annak leírását és a hozzá tartozó szerepeket.
- Osszátok ki a szerepeket! Nem kell feltétlenül minden csoporttagnak szerepelnie, lehetnek a „tömeg” részei, vagy csak az előkészületekben segítenek. Ha nem vagytok elegenden, nem kell minden szerepet kiosztani, találjátok ki, hogy a jelenet melyik részét adjátok elő!
- Találjátok ki a bemutatótok formáját! Rövid szöveges jelenetek lesznek: párbeszéd a szereplők között, esetleg az országgyűléshez intézett felszólalások? Mozgásos jelenet lesz: eljátszátok az országgyűlési vitát, vagy amit a helyzet megkövetel? Élőképet készítetek: beálltok egy előre megtervezett, kifejező, hatásos pózba?
- Készüljete fel az előadásra! Írjátok meg az elhangzó rövid szövegeket, ha lesznek! Találjátok ki a mozgást, a mozdulatokat, a pózokat! Sokat dobhat az előadáson egy-egy kellék, amely kifejezi a szereplő státuszát. Megpróbálhatjátok az öltözékekkel is kifejezni a kor hangulatát.
- Mutassátok be a többi csoportnak az alkotásotokat! Ne áruljátok el, miről van szó, azt nekik kell kitalálniuk!

Buttler János alapítványa

Az 1832–36-os pozsonyi országgyűlésen fontos megvitatandó ügy volt a Ludovika Akadémia sorsa. Az országgyűlés vége felé a ma is látható Főépületen már az utolsó simításokat végezték (1836-ra készült el), de a képzés elindításához még sok pénzre volt szükség. Az épület építtetése jó példa volt arra, hogy magánfelajánlásokból milyen sok pénzt lehet összegyűjteni a magyar tisztképzés beindítására. 1808-ban Mária Ludovika királyné 50 000 forintot ajánlott fel az építtetésre a koronázási ajándék összegéből, amit az országgyűlés szavazott meg számára. Festetics Julianna grófnő (Széchenyi István anyja) is követte a példáját, Marczibányi István köznemes is, és még sokan mások. Az így létrejött Ludovika Alapítvány vásárolta meg az Orczy-kertet az Orczy családtól, majd megkezdődhetett az építkezés Pollack Mihály tervei alapján. Az adományozókat követve most a képzés megindítására is elkezdtek felajánlásokat tenni azok, akiknek a magyar tisztképzés fontos volt.

Báró Buttler János az országgyűlésen jelentett be 126 000 forintos felajánlást. Ez hatalmas összegnek számított, egy tiszt kezdő fizetése akkoriban 26 forint volt. A felajánlás csodálkozást és elismerést váltott ki, ám irigységből fakadó rosszindulatú pletykákat is útnak indított. Buttler épp vált a feleségétől, és apósa elkezdte terjeszteni róla azt a pletykát, hogy a vagyonmegosztás miatt adakozik ennyire „bőkezűen”, hogy a feleségének is kevesebb jusson a váláskor.

Buttler felajánlása másokat is cselekvésre buzdított, voltak azonban olyanok is, akik kifejezték abbéli aggodalmukat, hogy a magyar tisztképzésnek nem csak pénzügyi korlátai vannak, hiszen az országgyűlés és az uralkodó még mindig nem jutott dűlőre néhány fontos elvi kérdésben: a képzés nyelvében és az önálló magyar hadsereg létének alapkérdéseiben.

A Buttler-féle alapítvány végül nagyon jó szolgálatot tett, bár a képzés valóban nem kezdődött meg még évtizedekig. Mikor azonban 1872-ben elindult, a Ludovika Akadémia az alapítvány kamataiból folyamatosan biztosítani tudta azt, hogy a hallgatók egy részét ingyenes helyekre vegyék fel.

Szerepek

Báró Buttler János: Felszólal az országgyűlés felsőtábláján, emlékeztet a nagy elődökre, akik 1808-tól kezdve az építkezésre hatalmas összegeket ajánlottak fel, majd felajánl 126 000 forintot a képzés beindítására.

Az országgyűlés felsőtáblájának főnemesei: Vannak, akik egyetértenek a báróval és szintén felajánlásokat tesznek; vannak, akik emlékeztetnek arra, hogy a képzésnek nem csak pénzügyi akadályai vannak; egymás között az ülés szünetében pletykálnak arról, hogy azt beszélik, Buttler az adománnyal csak a feleségét akarja kismizmizni.

Tanórai utófeldolgozás

1. feladat

Az alábbi törvényszöveg a Ludovika Akadémia megalapításáról szól. Válaszolj az alábbi kérdésekre a forrásszöveg és ismereteid alapján! (6 p)

Midőn a karok és rendek az ország védelmi ügyét tárgyalják vala, tanácskozásait nem csupán a jelen időre, hanem a jövőre is kiterjesztették; s hogy fiaik és utódaik nem csak erővel, hanem annál hathatósabban tudománytal is tudjanak hazáért, ősi alkotmányért és a felséges uralkodó házáért harcolni: Ő szent felsége iránti hódolatuk és honszerelmök érzelmeitől indítva, önkéntes ajánlataikból jelentékeny alapot gyűjtöttek össze, melyből az országban nemzeti katonai akadémiát állítani és a hadi tudományokat fejleszteni lehessen. Törekvésüket a felséges császárné és királyné kiváló bőkezűségével segítette elő; Ő szent felsége, legkegyelmesebb királyunk pedig a karok és rendek óhaját kegyes helyesléssel jóváhagyta, s nehogy ez annyira hasznos intézmény létesülése halasztást szenvedjen, a katonai akadémia elhelyezésére Vácson az egykori Terézia-épületet ajándékozta; miért is a karok és rendek Ő felségök trónja körül seregelve, hálás és hódolatos lelkök érzelmeinek kifejezése mellett kérték, hogy az akadémia a felséges asszonynak a magyar nemzet iránt tanusított szeretetének emlékét megörökítendő, Ludovikának neveztesse.

részlet az 1808. évi VII. törvényből

- a) Melyik királyunk szentesítette a törvényt?
- b) Ki a törvényszövegben is megnevezett királyné?
- c) Hogyan kapcsolódik az ő személye a Ludovika Akadémiához? Nevez meg 2 kapcsolódási pontot!
.....
- d) Melyik városban tervezték megalapítani az akadémiát 1808-ban?
- e) Mely városban épült meg végül az épület 1836-ban?

2. feladat

Az alábbi törvényszöveg a Ludovika Akadémia képzésének beindításáról szól. Döntsd el az alábbi állításokról, hogy igazak-e vagy hamisak a forrásszöveg és ismereteid alapján! Tegyéél X-et a táblázat megfelelő rubrikájába! (6 p)

1. § Az 1808. évi VII. és 1827-dik évi XVII. törvénycikkek értelmében Pesten fölállítatni rendelt magyar katonai intézet „mint magyar királyi honvédségi akadémia állittatik föl, és Ludovika-Akadémia nevet fog viselni.”

2. § Ezen akadémia rendeltetése, hogy abban egyfelől önkényt jelentkező hadapródok a honvédség keretei részére alkalmas tisztekké képeztessenek, másfelől szolgálatban levő kitűnő honvédtiszteknek alkalom nyujtassék, a hadtudományoknak a magasabb fokozatu szolgálattételnél igényelt ágaiban magukat tovább képezhetni.

Ehhez képest ezen akadémiában kettős tanfolyam rendszeresítettik, u. m.:

a) tisztképző tanfolyam, és

b) felsőbb tiszti tanfolyam.

[...]

5. § A fölkelési pótjáruléki (concurrentális) alap fennmaradott tőkéje, melynek kamatja az 1836-dik évi XXXVII. törvénycikk határozata folytán ideiglenesen a nemzeti muzeum segélyezésére fordított: az 1827. évi XVII. törvénycikk 2-dik §-ának értelmében, a jövő 1873-dik évi januárus 1-ső napjától kezdve a Ludovika-Akadémia alapjához csatoltatik vissza.

részlet az 1872. évi XVI. törvényből

Állítás	Igaz	Hamis
a) A törvényt szentesítő uralkodó I. Ferenc József volt.		
b) Az említett 1808. évi törvény hasonló tartalmú volt, az is a Ludovikát alapította meg, amely évtizedekig működött is, de aztán az intézményt bezárták.		
c) Az intézmény középfokú és felsőfokú képzést is indított.		
d) Az intézmény az Osztrák-Magyar Monarchia közös (K. u. K.) hadserege számára képzett tiszteket.		
e) Amíg az intézményben oktatás nem folyt, alapítványának kamataiból a Nemzeti Múzeumot támogatták, de a törvény értelmében a kamatokból 1873-tól az oktatást kívánták finanszírozni.		